

Eerste Vlaamse wijnsymposium – Verslagen workshops

Workshop 1: Snellere, efficiëntere, niet-destructieve analyses: wij hebben uw wijn nodig!

Moderatoren: [Marc De Loose](#), [Karen Verstraete](#) en [Bert Callens](#)

In een eerste deel werd met behulp van een Mentimeter poll gepolst naar hoe de wijnbouwers vandaag chemische analyses inpassen in het vinificatieproces. Uit de 18 wijnbouwers maken 17 gebruik van de resultaten van chemische analyses. Het gaat vooral over de standaardparameters. De meeste analyses gebeuren tijdens het vinificatieproces en op de afgewerkte wijn. Ongeveer de helft gaat ook analyses uitvoeren bij de oogst en na het persen. En een kleiner aantal doet dit ook tijdens de teelt. De analyses worden zowel op het domein zelf of bij een extern buitenlands labo (L, D, F) uitgevoerd.

Slechts 4 wijnbouwers kennen de mogelijkheden van remote analyse op basis van NIR. Mochten zij hier toegang toe hebben dan zou men dit vooral willen inzetten op het volgen van de evolutie van de wijn, de oenologische evaluatie en het inschatten van de kwaliteit en rijpheid van de druiven.

In een tweede deel van de workshop werd een toelichting gegeven over de NIR technologie en wat er op dit vlak aan ontwikkeling gebeurt op internationaal niveau.

Finaal werd overlegd of het nuttig en relevant zou zijn om vanuit de Vlaamse onderzoeksgroepen samen met de wijnbouwers de mogelijkheden van deze technologie te gaan exploreren. En hoe kan aangesloten worden bij reeds lopende activiteiten in de grote wijnlanden. Een aantal van de wijnbouwers reageerden hierover enthousiast en willen betrokken worden bij dit initiatief.

Workshop 2A: Welk probleem/stress zorgt ervoor dat de rendabiliteit/opbrengst in uw wijngaard suboptimaal is, en kan technologie een oplossing zijn?

Moderatoren: [Dany Bylemans](#) en [Simon Cool](#)

Op de vraag wat de grootste uitdaging was voor de wijnbouwers, werd volmondig gewasbescherming (ziekte en plagen) en vorstschadepreventie naar voor geschoven. Beginnende wijnbouwers houden bovendien vaak nog onvoldoende rekening met het belang van het kiezen van de juiste onderstam in functie van de specifieke bodemcondities gelinkt aan een bepaalde locatie. Bodemanalyses en bodemscans, maar ook lokale klimaatfactoren (bv, hoogteligging en vorst) kunnen helpen om de juiste keuze te maken. Het belang van een goede snoeitechniek en een goed loofwandbeheer werden ook aangehaald als belangrijke aspecten.

Er werd ook besproken welke precisielandbouw technologie al wordt toegepast bij de deelnemers en welke technologie ze sterk in geloven voor de toekomst. Slechts twee telers hadden ervaring met GPS technologie, maar de ervaringen waren sterk positief en velen zagen er het nut van in. Over de mogelijkheden van sensortechnologie voor oogstrijpheid of kwaliteitsbepaling was consensus bij de deelnemers, manuele brixmetingen of smaaktesten om oogstrijpheid te bepalen vergen veel ervaring, metingen zijn veelal subjectief en gebruik van betaalbare hyperspectrale technologie zou heel wat opportuniteit kunnen bieden naar de toekomst. Door machinaal te oogsten is fine-tuning op zeer korte termijn mogelijk, en opbrengstmetingen vormen een nuttige terugkoppeling van de gebruikte management praktijken. Machinaal ontbladeren heeft invloed op kwaliteit maar kan tegelijk ook voor arbeidsverlichting zorgen. Investering in technologie moet steeds gekoppeld zijn aan een evaluatie van de effectieve meerwaarde versus de kost, en het resultaat kan sterk bedrijfsafhankelijk zijn.

Workshop 2B: Welk probleem/stress zorgt ervoor dat de rendabiliteit/opbrengst in uw wijngaard suboptimaal is, en kan technologie een oplossing zijn?

Moderatoren: [Vicky Everaerts](#), [Ruben Van De Vijver](#) en [Koen Willekens](#)

De discussie werd gevoerd aan de hand van bevestigingen tijdens de workshop. In deze workshop waren vooral wijnbouwers *in spe* aanwezig.

Poll 1: is de rendabiliteit/opbrengst in uw wijngaard suboptimaal? (3 'Ja', 8 'Ik heb (nog) geen wijngaard').

Feedback: variabele opbrengsten door de jaren heen, voornaamste problemen: late voorjaarsvorst en ziekten en plagen: verdwijnen gewasbeschermingsmiddelen (vb mancozeb), *Drosophila suzukii*, vogels en plant parasitaire aaltjes ...

Wijnbouwers in spé: veel vragen over bodemkwaliteit in relatie tot welke variëteit / onderstam aan te planten. Veel startende wijnbouwers met zandgronden. Ruben verwees naar "big-data": leren van wijngaarden (bodem, variëteit, onderstam) die reeds aan de slag zijn met big data(-projecten?) of DjustConnect-platform. Opmerking huidige wijnbouwers: bodemadvies herbekijken. M.a.w.: streefwaarden N te hoog, druif is armoede plant.

Conclusie: kennis over bodems, onderstammen en variëteiten en hierbij leren wat in het buitenland aan kennis beschikbaar is. Maar hoe toe/aan te passen op onze bodems en klimaat?

Poll 2: Bent u geïnteresseerd om aan werkgroepen deel te nemen om innovatieve technologieën uit te werken? (8 'ja', 1 'nee', 1 'weet ik niet', 3 'DjustConnect-platform' lijkt mij interessant, 3 'big-data projecten over bodemonderzoek in wijnbouw lijken mij interessant'). *Feedback:* hangt erg af van het onderwerp.

Poll 3: Waarom past u deze technologieën niet reeds toe in uw wijngaard? (1 'kostprijs te hoog', 3 'mijn percelen zijn te klein', 0 'technologie was me onbekend', 0 'het is niet duidelijk wat mij dit bijbrengt', 0 'ik weet niet hoe ik de metingen zou moeten interpreteren').

Feedback: er zijn vandaag veel problemen waar we op moeten focussen (ziekten, droogte, vorst). Wijnbouwers monitoren zelf hun wijngaard elke week. Vicky over opties om technologieën te delen met andere land/tuin/wijnbouwers. Ruben over recente evolutie Europese wetgeving dat de inzet van drones vereenvoudigt.

Conclusie: Men staat open voor ontwikkelingen en samenwerkingen, maar het is niet evident om als individuele wijnbouwer hierover voldoende kennis te vergaren op basis hiervan dan een lange termijn plan uit te stippelen.

Workshop 3: Nieuwe afzetmarkten – Hoe vind ik ze?

Moderatoren: Kris Michiels en [Liselot Bourgeois](#)

In de workshop “Nieuwe afzetmarkten – hoe vindt u ze, en ... wat dan?” werd dieper ingegaan op de potentiële afzetmarkten die Belgische wijnbouwers kunnen betreden. Tijdens de workshop lag de focus op de Belgische afzetmarkt als ‘nieuwe’ afzetmarkt aangezien er eerst een positie dient ingenomen te worden op de interne markt vooraleer buitenlandse markten aangeboord kunnen worden. Deelnemers werden uitgenodigd om na te denken over de manier waarop de Belgische wijnen zich kunnen positioneren en dus onderscheiden van de buitenlandse wijnen in het assortiment. Hierbij werden kwaliteit, beleving, smaak en betrokkenheid als mogelijke onderscheidende waarden aangehaald. Tot slot konden deelnemers reflecteren over de waarde die Belgische wijn kan bieden aan de Belgische horeca. Hierbij werden elementen zoals de klant-leverancier relatie, het verhaal achter de wijn en duurzaamheid aangehaald.

Workshop 4: Betere labels voor Vlaamse wijnen: hoe moet dat volgens u?

Moderatoren: [Jacky Bloemen](#) en [Edward Belderbos](#)

In tegenstelling tot de klassieke wijnlanden zetten Vlaamse wijnbouwers maar beperkt in op erkende oorsprongsbenamingen. In de workshop “Betere labels voor Vlaamse wijnen: hoe moet dat volgens u?” konden deelnemers suggesties geven rond oorsprongsbenamingen en het appellatie-systeem. Meer BOB’s op streekniveau, of op provincie/regio niveau zoals dat ook in Nederland het geval is, zou de populariteit kunnen vergroten. Maar hierbij werd ook nog vermeld dat er ook op streekniveau gewerkt kan worden zonder extra BOB’s. Erkende wijnen zijn vrij om extra geografische benamingen toe te voegen, dus bijvoorbeeld een wijn die de ‘BGA Vlaamse Landwijn’ heeft, mag op zijn fles ook in het groot ‘Voerstreek’ of ‘Pajottenland’ toevoegen.

Workshop 5: Opstart producentenorganisatie: hoe loopt het, en wat is de rol van die organisatie volgens u?

Moderatoren: [Lodewijk Waes](#), [Timo Delveaux](#) met [Miriam Levenson](#)

De werkgroep rond producentenorganisatie kon rekenen op een tiental geïnteresseerde wijnbouwers. Zowel grotere en kleine wijnbouwer, waren vertegenwoordigd, alsook opstartende wijnbouwers toonden interesse in deze werkgroep.

Alle aanwezigen waren het over eens dat een betere samenwerking tussen wijnproducenten noodzakelijk is. Als voornaamste werkpunt werd 'kwaliteit' aangeduid. Om te concurreren met vaak goedkopere wijn uit het buitenland, is kwalitatieve Vlaamse wijn een must! Dit kan concreet ingevuld worden via de bestaande appellaties (passeren langs de Erkenningscommissie wijn), maar ook via begeleiding in het vinificatieproces.

Daarnaast werd nog aangehaald dat er vraag is naar een professionelere structuur, en dat het noodzakelijk is dat de wijnsector gezamenlijk een visie uitwerkt waar ze op middellange termijn wil staan.

Als belangrijkste knelpunt werd aangehaald wie (en in welke mate) de financiering zal dragen om dit te realiseren.

De VZW Belgische wijnbouwers zullen via hun Raad Van Bestuur terugkoppelen met alle wijnbouwers en zullen dit klankbord verder aanwenden bij het nemen van toekomstige initiatieven.